

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshor hódva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

Az egyesületi jog.

Ismét egy politikai kérdés került Nagyvárad közgyűlése elé. Oda vonszolták azt hajánál fogva a szabadkőműves páholy tagjai, akiknek nagyon fáj a kultuszminiszternek az az eljárása, hogy a szabadkőműves tanítók egyesületét felfüggesztette. A parlament nem látott sértést Zichy miniszter e határozott fellépésében, a malteres vitézek annál löbbit s felakarták ezt használni arra, hogy hangulatot csináljanak a bajba jutott szabadkőműves tanítók ügye mellett előbb a nagyváradai városházán, ahol sajnos, ők sokan vannak, aztán a többi törvényhatóságoknál. E kérdés persze nagy vitát provokált, melynek során hevesen összeütközött a két tábor. S a vége az lett, hogy — nagy nehezen, két szavazattal elfogadták ugyan a tanácsi indítványt, felirnak az egyesületi jog mellett, de a szabad tanítók ügyét teljesen kikapcsolták a feliratból.

Dr. Berkovits és társai indítványa.

Dr. Berkovits Ferenc és több szabadkőműves törvényhatósági tagtárs indítványt adtak be abból az alkalomból, hogy a kultuszminiszter a magyarországi tanítók szabadegyesületét felfüggesztette; indítványozzák, hogy ez

ellen irjon fel Nagyvárad városa a kormányhoz az egyesületi jog védelme érdekében; irjon fel a kultuszminiszterhez a rendelet visszavonása iránt; irjon fel az országgyűléshez az egyesületi törvény megalkotása iránt.

A városi tanács, a jogügyi szakbizottság véleményéhez képest, javasolja, hogy a közgyűlés irjon fel az országgyűlés képviselőházához az egyesületi jogra vonatkozó törvény sürgős megalkotása iránt s ezen feliratát pártolási céljából küldje meg az összes törvényhatóságoknak.

Dr. Hoványi Gyula beszéde.

A javaslat előterjesztése után dr. Hoványi Gyula állott fel szólásra s egyikét mondta el legszébb beszédeinek.

Arról van szó — ugymond — vajjon az egyesületi jog megtámadtatott e, megsértetett e a kormány által.

Dr. Adorján Emil: Meg!

Dr. Hoványi Gyula: Adorján szerint ez meg van sértve, mások szerint nincs. Ezért szólok a kérdéshez. Köztudomású, hogy a magyar tanítók szabad egyesülete 1906. november 3-án alakult, de nem sikerült a végleges megerősítést kieszközölni 1910-ig; ez csak akkor sikerült, mikor egy nem szakminiszter volt a kultusz-kormány élén, de egy ideiglenes megbízott állt a közoktatási miniszteri székből.

Közbeszólás: Meg volt bízva!

Dr. Hoványi Gyula: Az áll, hogy a kultuszminiszter ideiglenes volt, s nem volt felhatalmazva az állandó vezetésre. (Közbeszólás) Az igazságot nem lehet letagadni. 1906 tól

nem tudták a jóváhagyást kieszközölni. 1910. októberében kapták meg a jóváhagyást s már 1910. november 19-én felfüggesztetett az egyesületet.

Közbeszólás: Ott volt a szakminiszter!

Dr. Hoványi Gyula: Igen. Az köztudomású és kétségtelen, hogy Magyarországon ez időszereint korlátlan egyesületi szabadság nem létezik, mert véglegesen jogilag csak akkor megalakult egy egyesület, ha azt a m. kir. kormány megerősíti. Bizonyos, hogy az 1875. évi rendelet az egyesületi jog tételes jogforrása, mert törvény nincs. Ez világosan mondja, hogy becses jog az egyesületi jog, de az állam érdekeit meg kell védeni. A rendelet szerint a miniszternek joga van egy egyesületet felfüggeszteni, sőt meg is szüntetni. Ezzel szemben dr. Berkovits Ferenc és társai azt állítják, hogy a miniszternek kötelessége minden egyesület szabályait jóváhagyni. Ez nem való. A tanítók szabadegyesülete is 1906-ban akart megalakulni s még sem lehetett Tételes jogforrásunk az 1875. évi miniszteri rendelet. Illetékes körökben ez vita tárgyat nem képezheti. Hazánkban az 1875-iki rendelet alapján kezelik az egyesületeket, mivel ahol törvény nincs, ott a rendelet a tételes jog.

Berkovitsék azt mondják, hogy a kormány feloszlatta a tanítók szabad egyesületét, ez sem való.

Közbeszólás: Tévedés!

Dr. Hoványi Gyula: Mikor ilyen fontos dologról van szó, vigyázzon mindenki a tollára. (Tetszés.) A miniszteri rendelet felfüggesztette az egyesületet, de nem feloszlatta. A harmadik hiba a beadványban az, hogy a miniszter vizsgálat nélkül felfüggesztette fel az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Péter és Pál.

Irta: Dóra.

— Hé, felkelni öregem, — ébresztgette lakótársát a kis, zömök Csel Pétert, a hosszú, sovány Encz Pál. Péter szempillái felnyitk ugyan egy pillanatra, de sietve lehunyta őket.

Szívbeli jóbarátok voltak és nemcsak a szobát bírták közösen, de pénzt, fehérneműt, ruhát stb. és a szó legszorosabb értelmében osztozkodtak mindenben. Ezért az alvóhelyüket is felváltva használták. A szobában volt egy ágy, meg egy pamlag. Az utóbbi még Péternek is rövid volt és elég indiszkrétan mutogatta a rugóit. Nem nagy élvezet volt pihenni rajta. Az ágy ellenben kifogástalan volt.

Ma Pál aludt a pamlagon. Hosszu lábai lelógtak és a kikivánczó acélrugók a husába nyomódtak. Nem csoda, hogy a nyugtalanul eltöltött éjszaka után, elsőnek ébredt. Ujra keltegette a már ébred-ző Pétert.

— Hé, pajtás, mi lesz a vizsgával? — kérdezte.

— Belemászok — dörmögte Péter.
 — Éu is! — de — a cipők...

— Cipők?! Hm! Ez baj. Felkelés előtt el kellett intézni, hogy ki buzza fel az egyetlen pár cipőt, amelyet ez időszerint közösen bírtak.

Rossz, félretaposott cipők voltak és csak súlyos okoknál fogva képzelhették a két pajtás közös tulajdonát; mert volt idő, amikor mind-egyiküknek lábán ékeskedett egy pár vadonatúj cipő...

Péter kényelmesen nyújtózott és ásitás közben mondta:

— Előbb rám kerül a sor, tehát én megyek előnek... azután — elmehetsz te is.

Pálnak csöpp kedve sem volt nyújtózni. Röviden csak annyit mondott:

— Hátha becsapsz?!

— No hallod, csak nem gondolod, hogy komoly ügyben ilyen komisszóság követnék el! — mondta sértődötten Péter. Azután felkelt. Alig mondta el az ágyat, Pál egy ugrással belevetette magát és energikusan nyújtózott el benne. Péter lassan felöltözött és elment...

Három órai pompás alvás által heverte ki az éjszaka keserveit Pál. Gyorsan felöltözött és harisnyában tett-vett a szobában. Megfőzte és elfogyasztotta a reggeli teáját, azután néhány vaskos jogi könyvben lapozgatott. Végre már elhagyta a türelme és fel-alá szaladgált

a szobában. Delet harangoztak, de Péter nem jött.

Pál kétségbeesett! Elgondolta, hogy Péter csak a pótvizsgákon szokott átmenni, ha tehát ma sikerült a vizsgája, afeletti örömeben a káféházba vonult a többiekkel együtt megünnepelni a szokatlan eseményt. Ha ellenben megbukott — ami sokkal valószínűbb — annál inkább elmegy oda vigasztalódni...

Törte az esztét szegény Pál, hogy mit csináljon az esetben, ha Péter megfelelnekké róla...

De amikor kéréletlenül mult az idő, nagyon elkeseredett és dühös lett, ha meggondolta, hogy Péter miatt lekésik a vizsgáról...

Kána csöngöttek. »Hála Istennek!« kiáltással ugrott Pál az ajtóhoz, kinyitotta félig és kiordított:

— Határtalan pimaszság, amit elkövettél!

— Alácssan köszönöm a kedves fogadtást! — felelt egy mély basszus hang.

Pál végre kinyitotta az ajtót és elcsodálkozva nézte a belépőt, aki utitáskát vitt a kezében és megállott mellette.

— Szervusz Guszt! Honnan kerültél ide hozzánk?

— Most érkeztem hazulról. Fontos üzleti ügyek szölitottak Pozsonyba, de itt is akad

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
 olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem Czillér Imre.

egyesületet s ezért eljárása törvénytelen. Ez megint hiba. Nem osztotta fel az együletet, mert akkor lett volna vizsgálata, csak felfüggesztette. Az 1875. évi rendelet 9. §-a azt mondja, hogy minden egyület alapszabályába felveendő, miszerint ha hatáskörét meg nem tartja, haladéktalanul felfüggesztendő s utána szabályszerűen vizsgálat tartandó. Itt fontos, hogy a vizsgálat a felfüggesztés előtt vagy utána tartandó. Ezekre kellett rámutatnom.

Igen sajnálatos, hogy a jogügyi bizottság határozatából kimaradt az »egy lap« mellől, ez a fontos szó az, hogy az »egylet« hivatalos közönyel, t. i. hogy a miniszter az Uj Korszakban, az egyület hivatalos közönyében találta azokat az izgatásokat, amelyek veszélyesek az államra. Ha az egyület egyes tagja bármit tesz és ír egy lapba, azért csak ő felelős, de ha az izgatás az egyület hivatalos lapjában jelenik meg akkor nem felelős, de az egyesülettel szemben kell eljárni. Ha van az együletnek hivatalos lapja s az állam etikai érdekei ellen követ el izgatást, azért felelős az egyesület. A jogügyi bizottság javaslatából kiesett egy jelző, s csak az van benne: »egy lap.« A főügyész, mint a jogügyi bizottság elnöke, látta a miniszteri rendeletet, amelyben a lap meg van nevezve. (Idézi a lapból.) Így nem volt szabad a jogügyi bizottság elnökének azt az egy fontos szót kihagyni a javaslatból, hogy az egyület hivatalos lapja.

A kérdés további fontossága, tisztelt törvényhatóság, hogy fel van hozva, mint sérelem, miszerint a miniszter kívánta az alapszabályok módosítását. Az Uj Korszak számai nem állottak a jogügyi bizottság rendelkezésére, ezért nem is alapos a bizottság ítélete. Ítéletet én és bárki csak akkor mondhatunk, ha előttünk fekszik, amiről szó van. Miről van itt szó? (Zaj.) Az alapszabályok 3. szakaszában van, hogy az egyesület küzd az iskolák államosításáért. (Olvasza.) A reformtervezet már tovább megy s azt mondja, hogy az egyesület legfontosabb törekvése a közoktatás államosítása és világiasítása, továbbá a hit- és erkölcs tanításának az iskola minden fokozatából; a világi tanítók tanítsanak az iskolában általános emberi erkölcsöt.

Dr. Agoston Péter: Ugy van! (Zaj.)

Dr. Hoványi Gyula: Zsidó, protestáns, katolikus papokat ki kell lökni az iskolákból. Itt az a baj, hogy a világiasítás is benne van a reform-tervezetben, de az alapszabályokban csak államosításról van szó. Az államosításnak egyik értelme, hogy minden iskolát a állam tart fenn, de azért abban tanítják az vallás-

erkölcsöt. A másik értelem pedig az, hogy az iskolákban pap ne adjon elő hit- és erkölcs-tant, hanem a hit- és erkölcs-tant ki kell küszöbölni az iskolákból teljesen s világi erkölcs-tant világi tanárok tanítsanak. Aki ért a dologhoz, nem tagadhatja ezek után, hogy világinak szabad tanítani, semmiféle pap az iskolába be nem teheti a lábát s a vallást kiűzzük az iskolákból.

A magyar nemzet lelkére az európai bélyeget a kereszténység nyomta rá. (Igaz! Tetszés.) Ha a magyar nemzet nem simul az európai keresztény civilizációhoz, akkor az elűnt hunok és avarok sorsára jutott volna a nemzet. (Zaj.) Az is bizonyos, hogy Magyarország fejlődése folytán először tisztán katolikus volt, később jött a protestantizmus, majd pedig az izraelita is elismert felekezett lett; de hazánk a pozitív hit, a monotheizmus alapján áll. Ezt tagadni nem lehet. (Ugy van!)

Tudjuk, hogy ma Magyarország fennálló rendje két bázison áll: a hazafias és vallásos érzés; az is bizonyos, hogy a magyar alkotmány egyik biztosítója a kir. eskü; a főrendiházban ülnek a keresztény vallások képviselői s ha az izraelitáknak autonómiájuk lesz, annak a képviselői is ott lesznek. A bíró, az államhivatalnok, a katona mind esküt tesz. Tehát tagadni nem lehet, hogy Magyarország lakosságának óriási nagy többsége vallási alapon áll. Az nagy tétele az állambölcsésznek, hogy nincs ez nem volt állam, melynek közoktatása és nevelési rendszere nem arra a bázisra volna fektetve, mely a fennálló jogrendnek az alapja; nálunk a hazafias és vallásos érzésre. Franciaországban kilökték a vallást az iskolákból, de ahol vallási alapon nyugszik az állami rend, ott bent hagyták azt az iskolákban.

Nálunk az iskolai törvényben van, hogy a tanító erősítse, fejlessze a vallás-erkölcsös gondolkodást; az alsó és középiskolákban kötelező a vallásoktatás; az egyetemen theologiai fakultások vannak. A protestáns egyház alkalmányszervezete mondja, hogy az egyház fenntartásának eszköze az iskola, s amint nem engedhet e tekintetben a zsidó, a protestáns, úgy nem engedhet a katolikus sem. Isten kell mindnek, csak az atheistáknak nem. Ezer év óta mindig a vallás-erkölcsön nyugodott közoktatásunk. A hazánk nemcsak tanult, de becsületes emberek kellene. Mit ér a tudomány, ha a jellem gyarló! (Tetszés.)

Magyarország bebizonyította, hogy mindig a vallásos iskola adta a legnagyobb magyarokat, a Szent Lászlókat, a Hunyadi Jánosokat, a Bocskaiakat, a Bethlen Gáborokat, a

Kossuth Lajosokat, Széchenyi Istvánokat, Deák Ferencet.

Köszönet: Jászai Oszkárokat!

Dr. Hoványi Gyula: Nekünk a Jászai Oszkárok nem elég nagyok. — Miért nem lehet felcserélni a vallás-erkölcsöt az emberi erkölcsökkel? Az erkölcs csak akkor erkölcs, ha változhatatlan, különben egy labatkát sem ér.

Gábel Jakab: Igaz! Nem körülményekhez alkalmazkodó erkölcs kell!

Dr. Hoványi Gyula: Ha az erkölcsi szabály körülményektől függ és változó és csak a gazdasági millieunak reflexe, törekény nád. Az ember nem angyal, de nem is állat. Az emberben vannak jó és rossz tulajdonságok. A rosszat vissza kell szorítani, a jónak pedig szárnyakat kell kölcsönözni. Ha szembeállok a laikus erkölcsöt a vallás-erkölccsel, a laikus erkölcs minő szárnyat tud adni. Legyék becsületes a kulturáért, a polgárosodásért, ellenben a vallás-erkölcs oda mutat az Istenre, a legtökéletesebb lényre, aki mindent tud, mindenható, a legtöbb jóság és szentség. Ezzel szemben a laikus erkölcs a földön kuszik, mint a csuszó-mászó állatok.

Ezután áttér arra, hogy milyen volt az »Uj Korszak.« Izgatott a birtokos osztály ellen. Cítálja a lapból, hogy aki a maga nevére nem akarja járni, zárt borítékban, vagy más nevére járassa.

Dr. Stokker József: A tisztességes lapot nyiltan küldik!

Dr. Hoványi Gyula: Itt bujkálás, rejtőzés van. (Zaj.) A malaclopó köpenyeg annak kell, aki malacot lop, nekem nem kell. Ha szabad egyesület, miért titkolt? Ezután citál az Uj Korszakból szemelvényt, hogy: nem nevelünk többé elnyomott osztályt, a birtokos nyuzta a dolgozó népet, herék stb. diszes dolgokat. — Van különböző osztály, mindnek meg van a maga létjoga s tisztelni kell azt. Egyesek nyomják rá a szőgyen bélyeget, ha hibásak, de nem az egész osztályra. Ez csak izgatás. Ismét citál az Uj Korszakból a vallás, a katonaság a papok elleni izgatást, gyalázást.

Gábel Jakab: Undorító; nem is volna szabad felolvasni. Pfü! Hivatalos lap!

Dr. Hoványi Gyula: Nem különböztettek valamely cselekmény kriminális szankciója és a jus suprema inspectionis sanctioja között. Ha az egyesület vét az alapszabálya ellen, akkor felfüggesztetik vagy feloszlatatik: ellenben ha az egyesület valamelyik tagja megsérti a Birkvet, akkor kriminális sanctióban részesül. Rendelet van rá, hogy ha káros valamely egyület erkölcsre, államra, betiltja a miniszter, mert nem enged-

dolgom, azért csak az esti vonattal utazom tovább és elhatároztam, hogy nem megyek szállóba, inkább nálatok töltök el néhány órát.

Levetette felöltőjét és kényelembe helyezkedett a pamlogon, amennyire a tolokodó rugók ezt megengedték neki.

Gerde Gusztival együtt nyomták a gymnásiumba az iskolapadot; — ő azonban gazdálkodó lett a saját kis birtokán.

A vendég érdeklődött, kérdezősködött — de Pál szűkszavú volt és szórakozott.

— Te, ugy látom, rosszkor jöttem ide hozzatok? — kérdezte Gerde.

— Szó sincs róla! — ellenkezett Pál.

— De hát akkor mi a csoda lett?

— Péter, az a gazfickó oka mindennek! fakadt ki Pál.

— Csodálom! Mindig becsületes, rendes fiúnak ismertem.

— Eh, bitang csirkefogó! — dühöngött Pál. — Képzeld el kérlek, ma van a vizsgánk

— és — ő előbb ment el — és — de

— — hallod pajtás. Pompás ötletem tá-

— madt! Nagyszerű!

Gerde Gusztival nagyon megijedt, attól félt, hogy Pálnak hirtelenül meghibbant az esze.

Valóságos szerelmesen vizsgálta a Gerde cipőit, olyannyira, hogy Gerde is nézdegélte őket mintha ma látná először.

Végre mégis megszokta a dolgot.

— Mi bajod? — kérdezte.

— Semmi. De kérlek, mikor indul a vonatod?

— Körülbelül 4 óra múlva.

— Pompás! Akkor hát ellehetsz két órán keresztül a cipőd nélkül, ugy-e?

— De kérlek . . . azt igazán nem értem . . .

— Nézd pajtás, ezidőszent együtt közösen van egy pár cipőnk Péterrel és az most az ő lábán diszeleg. Biztosan megteledezett rólam, nekem pedig le kell vizsgáznom — hallod-e, megértettél?

— Hm . . . már értem, a cipőmet kívánod! De ha te meg majd énrólam feledkezel meg?!

— Csak nem hiszed, hogy hálából ekkora gazságot tudnék elkövetni?

— Akkor hát tessék!

Levetette a cipőit és Pál villámgyorsan felhuzta őket.

— Kissé szűk — de sebj! Pihenj le pajtás, mástól óra múlva visszajövök.

Sietve köszönt és lerohant a lépcsőn. Sántikálva került az egyetemre, a cipők szörnyen szorították.

Eppen jókor érkezett az egyetemre, —

— helyet foglalt a vizsgálók között és egy félóra múlva meg is áukott.

Szörnyen elkeveredett a balszerencsében. Dehogy is megy ő most haza, egyenesen a kávéházba sietett. Ott fűsiketiű láma fogadta. Három egymás mellé tolt asztalnál ültek a fiúk és hangos felkiáltásokkal fogadták.

A legjobban örült neki és ordított feléje Pé-

ter. Sok üres boros palack és egy bőséges villásreggeli maradéka borították az asztalt.

— Drága pajtikám, hát te is megbuktál?! — kérdezte ömlengő részvétellel Pál.

A dühös Péter meghatottan ölelte át pajtását és odasugta neki: — Megbuktam!

— Nagyszerű! Eljen! — üvöltöttek mindannyian.

— Gazember! Csibész! — sugta oda Pál a szobatársának.

— Mi tetszik?! — bámult rá a másik.

— Hát a cipőnk?!

— Óh, én barom! Elfelejtettem, istenemre mondom, hogy elfelejtettem! De — hol szerezte?!

— Gerde jött el hozzánk, elkértem a cipőit. Csak átutazóban van itt, sietek haza. Szervuszatok!

A fiúk nem engedték. Erőszakkal tartották itt. Es Péter komolyan kérdezte:

— Mit csinál most Gerde?

— Lefektettem, alszik — felelte Pál.

— Es te nem tudod, mondta ünnepélyesen Péter, hogy bűn, megzavarni álmában a békésen alvót?!

Végre sikerült meggyőzni Pált. Meleg érzés szállta meg a két pajtás szívé! Régóta történt meg először, hogy egy időben együtt töltöttek el néhány vig órát a fiúk társaságában — a közös cipő gátolta meg őket a nagy élvezetben.

Ittak, mulattak, dalolgattak; végre a ká-

heti meg, hogy rontsa, rombolja, rabolja az állam etikai érdekeit. Ilyen esetben a kormány ítélhet. Ha egyesületi törvény lesz, azt is a kormány ellenőrzi. Az állam nem engedheti, hogy az egyesület paizsa alatt megtámadják az államot, az államfentartó hazafiságot, vallást. — Mikor Limyaticzky Párisban a nagy arany érmet megkapta festményeért, visszatérve otthonába, rátámadtak az impresszionisták, seceszionisták. Egyik barátjának, ki kérdezte, mi az álláspontja a támadással szemben, azt felelte: én hazámat és a művészetet szolgálom, azt csak a járatlanság nem érti és az elfogultság nem akarja érteni. Ha a miniszteri rendelet beszélni tudna, így szólna: én csak édes hazámat és a vallásosságot szolgálom; ezt csak Szent László városának jogügyi bizottsága nem érti és a szabadgondolkodók az országban nem akarják érteni. (Tetszés. Eljenzés.)

Ezek után az következnek, hogy fogadja el a tanács javaslatát; de nem fogadja el, mert tudja, hogy ha egyesületi törvény lesz, abban is lesznek kántellák s csak a kormány fog az egyesületek felett rendelkezni, mert korlátlan szabadság nincs; csak egy volt, Franciaországban s az is a gilotinehoz vitt. Legegyszerűbb volna visszaadni a kérdést a tanácshoz, vegye megfontolás alá s ha megismeri az ügyet, lehetetlen, hogy ne hozna felmentő ítéletet. (Hosszas éljenzés, taps.)

A függetlenségi indítványa.

Dr. *Ulass Béla* a saját és pártja nevében elfogadja a tanács javaslatát, de azzal a kijelentéssel, hogy a rendelettel a kormány megsértette az egyesülési jogot. Az *Uj Kort* nem ismeri, de hallotta, hogy támadta a minisztert, aki retorzióval élt. A törvényes formához, a kir. ügyészhez s a sajtóbírószághoz kellett volna fordulni. Az egyesületben levő tanítók elien fegyelmet indíthatott volna. Azonban ezek helyett túllépte hatáskörét. Az ellen tiltakozik, hogy ebbe az ügybe a vallást bekeverik. Ő vallásos ember, nem helyesli a vallás kizárását az iskolából. Az *Uj Kor* tartalmát és modorát nem helyesli. De ez a kérdés minden magyar ember ügye. Elfogadja a tanács javaslatát, de azon pótlással, hogy az *Uj Kor* hangját elítéli, de az egyesület felfüggesztésével, minden vizsgálat mellőzésével, a miniszter megsértette az egyesületi jogot.

Dr. *Gross Menyhért* a szabadkőműves páholy nagymestere.

A miniszteri rendelet nem lett betartva, mert vizsgálat nélkül függesztette fel a miniszter az egyesületet. Hivatkozik a vasutasokra

vonatkozó 1908. évi tiltó rendeletre. A lap igazgatója felhívja, hogy a Tiszántul támadjon a zsidókat, a khazárokat. Egy brémai memorandumot ismertet, amely szerint az iskola állami intézmény, a vallás magán dolog.

Hlatky Endre főispán figyelmezteti szónokot, hogy ne olvasson fel szorosán ide nem tartozó dolgokat.

Köszbékialás: Hát Hoványi!

Hlatky Endre: Hoványi Gyula olyan dolgokat olvasott fel, amelyek inkrimináltak.

Dr. *Gross Menyhért* felhívja, hogy Európa több államában nem kötelező a vallásoktatás az iskolákban. A szabad-egyesület az ellen tiltakozik, hogy vallásérköcs nélkül nem lehet tisztességes ember. A középkorral igyekezett ha elérni. Igató volt Mózes, Krisztus stb. (Zaj.) A Tanítók Egyesületénél vizsgálatot kellett volna tartani. Végül citálja a francia forradalom kiáltványát. A tanács javaslatát elfogadja.

Dr. *Agoston Péter* sajnálja, hogy téves irányba terelték a dolgot. Az egyesületet felszólatta a miniszter, aki csak a szavakkal játszik. Jögalapja nem volt a rendelet kiadására. Magyarítja az egyesületekről kiadott rendeletet s azt magyarázza, hogy nincs is joga a miniszternek jóváhagyni, vagy jóvá nem hagyni. Az eredetileg beadott indítványt ajánlja elfogadásra.

Gábel Jakab a Tanítók Egyesületének alapszabályaitól már gróf Apponyi megtagadta a jóváhagyást, mert felismerte az egyet veszélyes céljait és fogyatkozásait. Azóta változtatott a szabályokon s a vallást csunyan kezelte, de a jóváhagyás után féktelenül izgatott a lap. Milliomod része az, amit Hoványi Gyula felolvasott. A legocsmányabb dolgokat írta nem csak a vallás és a vallás képviselői ellen, de az erkölcs értelmében. Szerencse, hogy ebbe az egyesületbe csak kis része tartozik a tanítóknak, sőt a nagy rész ellene küzd. A tanítók orsz. egyesülete az államosítás ellen van. Egy pár fővárosi tanító állott össze s ezek uzurpálják maguknak, hogy a tanítók országos szövetsége. Ezek az izgatók a közérzletet sértették folytonosan. Ismeri az egész gárdát. A lapra térve, kijelenti, hogy az *Uj Korszak* szerkesztője az egyesület elnöke. Most is a legdurvábban ír ez az újság a vallásokról és egyházakról. Hát ez az elvek harca. Akarják az állami iskolát, de tisztességes alapon. Megtámadják gyökerében az erkölcsöt, Istent s minden tisztességet.

Ezután cáfolja *Grósz Menyhértet*. Akik a pozitív vallás alapján állanak, nem állanak-e a tudás magasabb fokán. Ha csak az iskoláról

szólnának, de lerántják a vallást teljesen, mint közveszélyes dolgot. Nem kíváncsi a jogügyi bizottság véleményére s nem hajlandó, hogy még az országot is alarmirozza. Történeki napirendre.

Baróthy Pál jogi szempontból szól a kérdéshez. Oriási kérdések megvitatásáról, két világnézetéről van szó. Közéleg az idő, mikor e kérdésben meg kell ütközni. Egy indítvány lett beadva. A kérvényező a sérelem orvoslását kívánja. A visszavonás iránt felírni, a törvénybe ütközik. A miniszter beavatkozása jogos volt, mert az alapszabályok szerint a miniszter fel is oszlatja az egyesületet, ha túllép a meghatározott kereten. Ami az *Uj Korszakot* illeti, ez nem tartozik a kérdéshez. A miniszteri rendeletet bírálják, de nem ismerik az antiaktákat. Nagy sérelem nem is történt, mert az alkotmány legfőbb őre, az országgyűlés nem tárgyalta. De ha tárgyalta, akkor meg már nincs jogunk felírni. Az egész ország hallgatólag napirendre tért, tehát nem történt nagy jogsérelem. Ha igaz volna a sérelem, akkor se fogadná el a javaslatot. Nem kell egyesületi törvény, mert mindég csak szükítés lenne bármely törvény. Angliában sem hoztak ilyet. Hoztak egyes államok ilyen törvényeket, olvassák el ezeket. Idézi a belga és a francia alkotmánynak vonatkozó részeit. Ezekből ítélve, nem kíván egyesületi törvényt, mikor még a forradalom üszkein hozott törvényben is csak a rendőrhatalomsági intézkedések korlátain belül szabad az egyesülés. Nincs szükség a törvényre. *Olasz Béla* beszédére reflektál s elfogadja Hoványi Gyula álláspontját, hogy joga és kötelessége a miniszternek a felügyelet és a működés vizsgálata. *Olasz Béla* beszéde telve van jogi tévedésekkel. A köz szempontjából, a társadalmi béke fentartásának akkor teszünk szolgálatot, ha napirendre térünk a kérdés felett.

Dr. *Vucskics Gyula* provokálva lett, mert hivatkoztak arra a lapra, amelynek szerkesztője. Nyugodt, mert nem vezette soha gyűlölet a más vallásúak iránt. De ha egyes emberekről ír a lap, azt nem lehet az egész vallásra venni. A napirendre térés mellett van.

Dr. *Adorján Emil* csupán jogi szempontból szól. A miniszter rendelete sérelmes; részletezi azt, s igyekszik kimutatni, hogy egyoldaluan járt el a miniszter.

Dr. *Medvigy Gábor* szerint felekezeti békétlenséget kelt annak a kérdésnek ilyen fejtegetése. Teljesen helyesli a Baróthy által elmondottakat. A törvényhatóságnak nincs is joga felírni e kérdésben, csak kérhet valamit. Jogi szempontból foglalkozik a kérdéssel. Ki van zárva, hogy a törvényhatóság érdemleges határozatot hozhasson. A miniszter felett nem gyakorolhat kritikát a város. A miniszter csak az országgyűlés két házának felelős cselekedeteiért. Ne konfiskáljuk az országgyűlés jogát. Mint magyar polgár szólal fel, akiben meg van az alkotmány tisztelete. Szomorú volna, ha oda süllyedne az országgyűlés, ha Nagyváradnak kellene megvédeni az alkotmányt. Ha *Várady Zsigmond* képviselő nem látta szükségét, hogy képviselői jogát gyakorolja, mi akarjuk védeni a törvényt. Ez csak feldulja a polgárok békéjét. A napirendtérést fogadja el.

Dr. *Hoványi Gyula*, mivel a napirendre térést indítványozták, halasztó indítványát visszavonja. Dr. *Agoston Péternek* szemébe mondja s kimutatja, hogy Magyarországon nem teljesen szabad az egyesülés. A vallás azért került a kérdésbe, mert azt hirdette az egyesület, hogy ki kell lökni a papot az iskolából. Azzal fejezi be beszédét, hogy míg él, mindég védeni fogja a vallást és erkölcsöt az atheistákkal szemben. (Eljenzés, taps.)

Dr. *Friedländer Samu* foglalkozik az előtte szólók beszédeivel. A Berkovitsék indítványát fogadja el.

Szokoly Tamás szavazatát indokolja. A 48-as párt az *Uj Korszak* durva modorával egyet nem ért. De az egyesületi jog van megsértve, ezért a felirat mellett szavaz.

A napirendre térést 36 szavazattal, 34 szavazat ellenében elvetették.

A többség a tanács javaslatát fogadta el.

vés kijelentette, hogy tovább nem hitelez. E szomorú kijelentés sem ejtette kétségbe a duhaj kompániát. Tanácskoztak, hogy mit lehetne zálogba csapni, de csakhamar kiderült, hogy értéktárgya egyiküknek sincsen, valamennyien csak a legszükségesebb ruhadarabok fölött rendelkeztek. Ekkor Péter hirtelenül ráborult pajtására.

— Pali, édes, a szép, új cipőd! — sugta oda.

— De — az Istenért — Gerde . . .

— Gerde alszik! — énekelték ünnepélyes kórusban.

— Hát én, hogyan kerülök innen baza?!

— Ne félj — vigasztalta Péter, — Sanyi öcsénk hazakísér engem és visszateszi neked ide a cipőket!

Nagy üdvözlőgások közepette vetette le Pál a Gerde új cipőit. Pompás érzés volt igazán, amikor már nem nyomták szerencsétlen lábait . . .

Szegény Gerde, hiába várta vissza Pált, az egyik vonatból már lekészt, az utolsó, amely ma még rendeltetési helye felé megy, egy óra múlva indul. Ha ezt is elkési. Kétségbeesett helyzetben volt. Harisnyában nem mehetett cipőt vásárolni, — rendőrségre kerülne, a lakásadók eltávoztak hazulról — tehetetlen volt. Lúktető halántékokkal állott a nyitott ablakoknál és leste a visszatérő Pált . . .

Nagysokára, a tavaszi esti alkonyatban közeledett egy alak. A hűtlen Pálnál jóval kisebb valaki. — Gerdének is jó pajtása, a kis Sanyi diák. Leküldött.

— Sanyi az Isten szerelmére! és elhárta neki a helyzetet. — Kérlek pajtás, vásárolj egy pár cipőt!

— Szívesen tenném, de halaszthatatlan utban vagyok.

— Mitőle ut? Talán elintézhetném valahogyan én?

— A zálogházba rohanok pajtás! Sürgős ügy, — hiszen érted ugy-e?

— C'est la guerre! — Mit viszel oda?

— Egy pár cipőt!

— Fiam, pajtikám, könyörülj, add el nekem! — ordított boldogan Gerde. — Megmentesz!

— Hátha nem jők a lábakra?

— Fene bánja! — üvöltött Gerde.

Lázás sietséggel Gerde pénzt adott a künnálló kis diáknak és Sanyi átadta neki — a Gerde saját cipőit.

Amikor Sanyi visszakerült a pénzzel és elmondotta az esetét, Péter és Pál szégyenkezve hallgatták. Azalatt a vihógó pajtások ittak és együtt éltették a »Gerde cipőit.«

Néhány órával később, két atléta cipelte haza hosszú Pált — cipőre ez emlékezetes estén »egyáltalán nem volt szüksége . . .«

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 9.

Kabos Ferenc alelnök fél 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Több kérvény bemutatása után

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti a pénzforgalmi eszközök szaporításáról és az érme és pénzrendszerre vonatkozó újabb pótszerződésről szóló törvényjavaslatokat.

Elnök jelenti, hogy a javaslatokat kinyomatják, szétosztják és a pénzügyi bizottsághoz utalják ki.

Következett a

Bankjavaslat

általános tárgyalása.

Csernecz István: A közönségnek legsötétebb híve is be fogja látni, hogy az ország érdekeinek a közös jegybank nem felel meg. Figyelmezteti az önálló bank ellenségeit, hogy ne kicsinyeljék le ezt az országot, amelynek önállóságát kötelessége minden magyarnak megvédeni, mert úgy is szegények és elhagyottak vagyunk. Visszapillantást vet a multak eseményeire és kimutatja, hogy elmaradottságunk okozója azok a súlyos gazdasági csapások, amelyek annyiszor sújtották Magyarországot. Csatlakozik Kossuth Ferenc és Földes Béla határozati javaslatához.

Andrássy beszéde.

Andrássy Gyula gróf: Beszéde elején foglalkozik Lukács László pénzügyminiszter beszédével a ki azt mondta, hogy az ellenzék kifogyott azokból az érvekből, melyekkel az önálló jegybank mellett foglaltak állást. Egyesül Tisza István gróffal akkor, midőn azt mondja, hogy egy ország csak akkor lehet politikailag független, ha gazdaságilag erős. Jól tudja, hogy minden megrázkódtatás nélkül lehetetlen az önálló jegybank megvalósítása, sőt a jelen esetben talán lehetetlen is, de a 67-es kiegyezés nem tiltja meg azt, hogy a szükséges előkészületeket meg ne tehessek az önálló berendezkedésre. Védelembe veszi a koalíciós kormányt és csodálkozik azokon, akik annyira támadják a kiegyezést, a melynél jobbat nem lehet kötni, de jobbat nem is kötött egyik kormány sem. A pénzügyminiszter azt mondta, hogy a kiegyezés elhomályosítja a bank provizóriumot, de bizonyítani egyáltalán nem volt képes, a mi persze azt bizonyítja, hogy alaptalan minden vád, a mely ellenünk hangzott el. Rátér ezután Lukács szereplésére a válságos időben, a válság oka az volt, hogy az akkori többség azt az álláspontot foglalta el, hogy a nemzeti bank felállítassék. Mikor így állt a dolog, jött Lukács pénzügyminiszter, aki a most az előtünk álló javaslat is mutatja, a közös jegybank híve. Ő azt mondta, hogy át kell adni azoknak a hatalmat, akik becsületbe vágó dolognak tartják az önállóságra való törekvéseket. Oriási talány volt ez előtte annak idején, de Justh Gyula felolvasott memoranduma még jobban megerősítette benne ezt a misztikus gondolatot, amit nem képes megmagyarázni. Rátér ezután a pénzügyminiszternek a készfizetések felvételéről tett nyilatkozatára és kimutatja, hogy mennyire ellenkezik az a többi miniszterek, így például Hieronymi kereskedelmi miniszter véleményével, akinek a választások alkalmából tett nyilatkozatát fel is olvassa. (Nagy zaj a jobboldalon.) Tisza István gróf megjegyzéseire azt mondja, ne mondjon véleményt egyik vagy másiktól és ne nevezze senkinek az eszejárását, ki csavarinak hagyja a vélemény alkotását a hallgatóságra, akik majd tudni fogják megállapítani, hogy kinek van kicsavart eszejárása. A kormány részéről is sokan elismerik az országnak azt a jogát, hogy az önállóságra rátérhessen. Sokan azt mondják, hogy lehetetlen, mert a törvény megakadályozza az önálló berendezkedést; ha ez így áll, akkor egy új

törvénnyel megsemmisítjük a régit és megvalósítjuk azt, amit a nemzet akar. Beszéde végén kijelenti, hogy a javaslatot általánosságba eltogadja. Az 5 ik szakasznál kifogásai vannak. (Eljenzés és taps.)

Lukács László pénzügyminiszter szólalt fel ezután. (Alig kezdte meg beszédét, Oriási lárma támadt az ellenzék padsoraiból. Lukács csak nehezen tudott szóhoz jutni.) Visszautasítja ama vádakat, melylyel őt illetik. Senki sem állította azt, amit Désy neki imputált, hogy Wekerle, ha tovább is kormányon marad, pénzügyi romlásba döntötte volna az országot. En azt mondtam, hogy nagy kár lett volna az országra, ha a koalíciós uralom tovább tartott volna, mert még Wekerle kiváló pénzügyi tudása sem lett volna képes azoktól a nagy károktól az országot megmenteni, amit fegyvertársai csináltak.

Désy azt hozza fel ellenem, hogy mikor Justhékkel a kormányalakításról tárgyaltam, más párttal is tárgyalásokat folytattam. Ez nem áll. Annak a memorandumnak tartalmával, melyet én Justh megbízásából a Felsőház elé terjesztettem, szolidáris voltam. Különben jobb, ha nem bolygatjuk a multat, mert olyan bombákra is akadhatunk, melyek ha fel találunk robbanni, talán éppen azokat fogják megsebezni, akik legjobban szeretnek az ócska lomokban keresgélni. Beszédének végén kéri a javaslat elfogadását.

Désy Zoltán: Személyes megtámadás címén kér szót. En — „ugymond” — a volt koalíciós kormánynak csak adminisztratív államtitkára voltam, s így személyemet politikai kormánytényekért megtámadni nem lehet.

Lukács azonban állandóan támadja a koalíciót s én kötelességemnek tartom, hogy ezekkel az igazságtalan támadásokkal szemben volt kormányomat megvédjem. Az az állításom, hogy annak idején Lukács nem csak Justhékkel tárgyalt — tény. Lukács László ugyan abban az időben, mikor Justh kormányt akart alakítani, az ellenzéknek még két különböző árnyalatával folytatott tárgyalásokat. Különben jellemző Lukácsra, hogy maga elismeri, hogy szolidáris volt Justhnak a király elé terjesztett memorandumának tartalmával és még is tárcát vállalt a Hédváry kabinetben.

Elnök: Jelenti a Híznak, hogy Meiländer, Fiume képviselője pár perccel ezelőtt a Ház folyosóján rosszul lett s pár perc múlva meghalt.

A képviselők az elnök bejelentését mély megilletődéssel állva hallgatták végig.

A Ház részvéte jeléül a tanácskozást felfüggesztette s az elnök fél 3 órakor az ülést bezárta.

Kétkoronások. Elérkezett a forint alkonya is. A pénzügyminiszter ma törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé, mely szerint az egy és ötkoronás érme mellett ezután kétkoronás ezüstpénzt is verjenek. Természetesen az egyforintos ezüstpénzt bevonják. A törvényjavaslat szerint egyelőre mindössze 15 millió korona ára kétkoronást vernének. Ezenkívül azonban a forgalomban levő 60 millió darab egykoronáson kívül még 30 millió darab egykoronást vernének. A kétkoronásokat 835 ezredrészes ezüstöt és 165 ezredrészeset tartalmazó ötvözetből veszik. Egy kilogramm ötvöztöt ezüstből 100 darab kétkoronást vernek. A kétkoronás súlya 10 gramm, átmérője 27 milliméter lesz. Cmlapjára ötszége mellképe jön az egykoronásokon alkalmazott körirattal. A pénz hátlapján lebegő angyalok által tartott magyar korona lesz.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50

1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap kezdte meg februári közgyűlését.

Alig egy két ügyet tárgyaltak le s a gyűlés nagy részét a Berkovits Ferenc és társai indítványa foglalta el, amelyről lapunk élén részletes ismertetést közlünk.

Ma, pénteken folytatják a még hátralevő ügyek tárgyalását.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen.

A meggyítés után a polgármester havi jelentését, melynek érdekesebb adatait már közöltük. Megemlíti még a jelentés az időközben beérkezett jótékony adományokat; a debrecen-nagyvárad vasut megnyitását; a népszámlálás eredményét.

A jelentés kapcsán felszólalt **Gábel** Jakab a községi tanítók korpótléka ügyében, mely már régen a városi tanácsnál fekszik. Hol van jelenleg ez az ügy?

Hlatky Endre főispán kijelenti, hogy ez nem tartozik a polgármesteri jelentéshez, mert interpelláció.

A jelentést tudomásul vették.

A közigazgatási bizottságban dr **Konrad** Márk kimaradása folytán megüresedett egy helyet titkos szavazás útján töltötték be.

Beadatott 67 szavazat s ebből kapott **Rimandóczy** Kálmán 38 szavazatot, **Szokoly** Tamás 29 szavazatot s így **Rimandóczy** Kálmán választott be a közigazgatási bizottságba.

Az adófelsőzállási bizottságba rendes tagul **Mihelly** Adolfot, póttagui dr **Stokker** Józsefet választották.

Ezután a **Bottó-féle** főző iskola szabályrendeletét tárgyalták.

Az 1. §-nál **Balogh** Döme a »háztartási« szót törölni kéri, mert a végrendelet szerint csak főző iskolára szól a hagyaték.

Rimler Károly fontosnak tartja, hogy az iskola háztartási iskola is legyen.

Balogh Döme felolvassa a végrendelet vonatkozó részét. A 2-ik tanító csak háztartásra van képesítve s 2000 koronával több kiadást okoz, ha háztartási iskola is lesz az intézmény.

A szakaszt változatlanul elfogadták.

A 2. §-nál **Szokoly** Tamás módosítást ajánl, hogy ne 12—15 éves, hanem 15—20 éves koru leányok vétessenek fel.

Rimler Károly, **Balogh** Döme, **Juricskay** Barna hozzászólása után az eredeti szakaszt fogadta el a többség.

A többi szakaszokat némi változtatással elfogadták.

Ezután dr. **Agoston** Péter interpellált a szegényügy dolgában.

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, far-

sangi toilettek készülnek

Spitzer

szalonjában

Rákóczi-ut 3. sz.

UJDONSÁGOK.

* **A magyarorszéki népszámlálás.** Vármegyében már csaknem minden községből beérkeztek a népszámlálási adatok, csupán a magyarorszéki járásban foganatosított népszámlálás adatai ismeretlenek még. Ebben az ügyben a magyarorszéki főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy a népszámlálás adatait egyelőre még nem küldheti be, mert a népszámláló biztosok oly rosszul foganatosították az összeírást, hogy az adatokat csak pár hét múlva tudja betérjeszteni.

* **Járványok a vármegyében.** A margitai főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy a Margitán uralkodott ronszó toroklob megszűnt és az iskolák megnyitása iránt megtette a kellő intézkedéseket. Ugyancsak a margitai főszolgabíró jelenti, hogy Vámosláz községben a ronszó toroklob, Bozsaly községben pedig a hasi hagymáz lépett fel. Az érmihályfalvai főszolgabíró viszont arról tesz jelentést, hogy Bagamérben a trachoma 4 esetben lépett fel.

* **Elhunyt urinő.** Mint öszinte részvétellel értesülünk, özvegy *Schmarda* Edéné, néhai *Schmarda* Ede ezredorvos özvegye tegnap reggel 4 órakor meghalt. Az elhunyt urinő temetése ma délután 2 órakor lesz a Rákóczy ut 16. számú házból. Az elhalt urinő jószívűségéről közismert volt s vagyonának legnagyobb részét jótékony célra hagyta.

* **A lelencek tartásdíja.** Ma, amikor a gyermekvédelmi intézmények oly fontos hivatást teljesítenek és évenként milliókat áldoz nemcsak az állam, de a társadalom is az eddig elhanyagolt gyermekek megmentésére, talán senkinek se jut eszébe, hogy ebben az áldozatban legnagyobb részük a községeknek van. Tudunk községi költségvetéseket, melyekben az elhagyott gyermekek ápolási, illetve ellátási költségeire több összeg van felvéve, mint például a jegyző fizetésére. A városoknál nem sokkal áll a dolog különben, sőt még rosszabbul áll. Nevezetesen akárhányszor megtörténik, hogy az áldott állapotban lévő nők bemene-külnek a kórházakba és ott hozzák világra gyermekeiket. Az illetőségi törvények intézkedése alapján az ilyen gyermekek abban a városban nyerneket illetőséget, ahol születnek. Ez az illetőség még csak nem volna nagy teher a városokra, ellenben az ilyen illetőségnek igen kellemetlen következményei szoktak lenni. A megszületett gyermek gondozásának költségei 15 évig rendszerint a város nyakába szakad. Ezek a költségek pedig tetemes összeget tesznek ki, mely annál többnek fog látszani, ha tekintetbe vesszük, hogy az állami adókban már egyszer hozzá kell járulni az adózóknak az elhagyott gyermekek fenntartási költségéhez és a városra nehezedező terhek folytán ismét csak fizetni kell bizonyos pótdók címén. A községek és városok, ha vagyoni leltárukat felterjesztik és bebizonyítják, hogy kedvezőtlen viszonyok között élnek, az állam az elhagyott gyermekek után fizetett ápolási költségeket megtéríti a községeknek. Ez a megtérítés azonban csak nagyon kevés esetben történik meg. A községek a tartási költségek miatt állandóan panaszkodnak. Most Bereg vármegye országos mozgalmat indított a tartási költségeknek egyszerűsítésére való eltörlése végett. A mozgalmat indító vármegye azt akarja, hogy a gyermekvédelmi ügyeket vegye át az állam teljesen és fizesse is a tartási költségeket.

* **A tél.** Bizony nem helyes dolog volt hogy az a medve bácsi febr. 2-án látott valamit a naptól. Minek is bujt ki? Hiszen elég vastag bőr van mindegyik oldalán, hogy felkúrdhatna volna még akár hónapokig is. Szerencsétlenségre éppen sült a nap, mikor mére és szederre pislogató bájos szeméit kinyitván, becses ormányát a szabad levegőre kitolni igyekezett. Megdűlt az árát a febr. 2-iki néhány órai napfénynek, nagy fájdalomra illetve fázására az emberiségnek s öröme a százesztendőss jövendőmondó bácsinak, akit egyébként az Isten sokáig éltesse, csak ilyen jóslatai be ne teljesüljenek. Amilyen hideg és zimankós idő volt hétfőn és kedden, olyanra sokan nem emlékeznek a ürge Körözspart lakói. Nem is számítva a fagypontra alatti 18—20 fok hideget, az éles szél által felkavart hó mint apró tü szürdött arcunkba. No de vigasztalódjunk. Nem fog ez már sokáig tartani, mert a napnak már érezhető melege van s nem fagyott fel hosszú télen át a föld úgy és nem esett annyi hó s nincs oly állandó és vastag jég jelenleg — mert februárig alig volt tél — hogy a nap melege ezt hamarosan fel ne olvassa, amint a tegnapi napon főleg a főtéren már erősen látható volt a gyors olvadás. Mikor pedig a hó és jég elolvad, a napnak ugynevezett kötött melege felszabadul s egyszerre felszökken a hőmérséklet s ezzel az emberekre a — tavaszi felöltő.

* **Halott a Házban.** *Maylaender* Mihály munkapárti képviselő ma a Házban hirtelen meghalt. Régi szívbaja volt, halálát szívszékhü-dés okozta. Ma reggel bement a Házba, még átsietett a kereskedelmi minisztériumba, tárgyalt *Ott* és *Hollán* miniszteri tanácsosokkal, akikkel elintézni való ügye volt, aztán visszasietett a Házba, hogy gróf *Andrássy Gyula* beszédénél ott legyen. Annyira sietett, hogy a Dunaparton, ahol kevesen jártak, szaladt és a szívében teljesen elfulladt a lélegzete. Mikor a Ház kapujához jött, már nem tudott lélegzetet venni. A portás ijedten szaladt feléje, de *Maylaender* nekitámaszkodva az ajtónak, egy épp arra siető újságírónak panasolta:

— Jaj, megfulladok!

A folyosóra akarták a képviselőt vinni, de ő azt kérte, hogy hagyják a szabad levegőt; közbe hívták dr. *Alföldy Bélát*, a képviselőház orvosát, leszaladt dr. *Virosztek Győző* mentő-főorvos is, aki épp a Házban volt és *Fodor Kálmán* képviselő, akik *Maylaender* a ruhatárba segítették, mesterséges légzést alkalmaztak, de minden hiába, a szívbjajos képviselőt a szívbaja megölte. A Házba épp *Andrássy* beszéde alatt jött meg a halál híre, mely óriási konsternációt okozott. *Maylaender* Fiume országgyűlési képviselője volt. Zanellát buktatta ki. Ötvenkét évet élt.

* **Értesítés** Szives tudomására hozzuk a t. c. gyárosok, kereskedők, iparosok és hivatalosoknak, hogy naponta esti 10 óráig megírt leveleiket, — ha azokat irodánkba fentjelzett időig beküldik — a Budapest felé induló vonat mozgó postájára bedobjuk. Ezen szolgáltatunkat csekély havi átalány összegért teljesítjük. Kiváló tisztelettel a nagyváradi *Messenger-Boy* gyorsküldő vállalat igazgatósága.

* **Szengázmérgezés.** Tegnap hajnalban telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy *Kurcz* és *Merész Teleky-u. 39. sz. a.* pékműhelyében, illetve a pékműhely melletti kis helyiségben két ember meghalt. A rendőrség az ügyeltes tiszti orvossal kiment a helyszínre s ott *Kurcz* és *Merész* két hetesét, névszerint *Briszk* Lajos és *Kni* Lajos 21 éves fiatal embereket találta a pékműhely melletti helyiségben cementre dobált hiányos ágyneműkön, szengázmérgezés következtében meghalva. Nevezettek este 8 órakor feküdtek le a fentebb jelzett helyiségben, ahová egy füstkivezető csőnélküli kályha volt beállítva.

Az elhaltak valószínűleg a nagy hideg folytán a pékműhely kemencéjéből égő paraszat vittek a szobába s azzal a csőnélküli kályhát meg-rakták. A helyiség ajtaját betették, s a cement padozatra tett ágyneműkre lefeküdtek. A kályhából kitóduló füst és szengáz a helyiséget megtöltötte és a földöntekvő embereket megölte. Az orvosrendőri vizsgálat megállapította, hogy szengázmérgezés folytán következett be *Kni* Lajos és *Briszk* János halála. A hullákat a hullaházba szállították.

Legelegánsabb
estélyi czipők

és urak részére
báli divatezkek
legkedvezőbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg *Stern*-nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Ifj. **Rimanóczy Kálmán**
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kezi Lexikon 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető *Benkő Artur* könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*. Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 870.

Menjünk

Radó és Kertészhez

KOSSUTH-U. 2. sz.

hol a megkezdődött farsangi
ocassióba feltűnő olcsón adat-

:- nek el az összes :-:

batisztok, selymek,
csipkék, gyöngydiszek,

ruha kelmék, vásznak, asztalneműek
és kész fehérneműek.

Telefon 1030.

Ifj. Kohn Sámuel-
főlelzet teljes előadására

FLEGMAN

amíg a készlet tart

Raponta d. e. 9—1-ig d. u. 2—7-ig.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híret a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Védjegyes finom precisiós órák
Schweicz elsőrendű gyáraiból.

Magy. kir. fémjellel ellátott
arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.

Ezüst és chinaezüst evőeszközök
asztaldiszek, tálcák. Menyasz-
szonyi és keresztelési ajándékok.

Finom szemüvegek, hőmérők, légszűrők.

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél. — Vasuti órák.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Magdolna. (Premier.)

Szombat: Magdolna.

Vasárnap délután Aranyember. Este Herceg isasszony (Uj operett.)

Traviata.

A koloratur énekesnő keresésnek egy eredménye már van, gyakrabban hallunk operákat. Tegnap a Traviatában *Fehér Olga* mutatkozott be közepes sikerrel. Ha csak koloratur énekesnőre volna szükségünk, arra talán megfelelné, mert magas fekvésű, könnyű szárnyalású hangja van, igen fejlett technikával, azonban a hangvételével sehogys tudunk kibékülni, szorított gégehangjai, bár tiszták, de nem mindig kellemesek. A hibás hangvétel miatt aránylag hamar fárad és ami nagy hiba, a szövegkijelése teljesen érthetetlen. Érzések kifejezésére éneke nem alkalmas, a játékából hiányzik a rutin, szóval a váradi igényeket szerződtetése esetén nem fogja tudni kielégíteni.

Az előadás egyébként elég gyenge volt. Mihályi gyönyörűen énekelt s nagyon jól játszott, mint mindig. Neki különben egy Traviata-féle opera csak operett-számba megy, ő sokkal nehezebb feladatokat is fényes sikerrel old meg. Igen jó volt Asszonyi az öreg Germond parádés bariton szerepében. Mindig szívesebben hallgatjuk őt bariton szerepekben, mint a Cigányszerelméféle tenor-próbákban, ami olyan természetellenes egy baritonistánál, mint az orfeumi nőimitátorok éneke. A zenekar érdemel még dicséretet, különösen a szóló-hegedűs. Kovács karmester nagy rutinnal dirigált. — 6.

A ma esti premier. Készszeresen érdekes és izgalmas napja lesz ma a színháznak. A premier lázhoz még az az izgató körülmény járul, hogy a közönség előtt egy fiatal nagyváradai író darabját mutatják be. Dr. Pelle János, az agilis és fáradhatatlan akaraterejű, fiatal író egyszerre váratlanul toppant be a Szigligeti-színház színpadára. Senki se sejtette hogy végtelen irodalmi ambíciói a színpad meghódítását tűzte ki célul, s mikor darabját a nagy sikert ígérő Magdolnát Erdélyi Miklós előadásra elfogadta, nagy meglepetést keltett a darab. Mindenki érdeklődni kezdett dr. Pelle János iránt. Az érdeklődés nőitön-nőtt, amint a próbákról ki szivárgott a hír, hogy Pelle János telette áll a helyi szerzők első színpadi kísérlete felett, hogy itt egy izgalmas, eleven mozgalmasszindarabról van szó, amely minden valószínűség szerint a nagyváradai színház színpadáról indul el hódító körutjára. A darab meséjét már ismertettük s azt hisszük, hogy ez az izgalmas művész történet megragadja majd a nagyváradai közönséget. Az előadás ma este fél nyolc órakor kezdődik.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerai butorok zománcozását és porcellán utánzatát Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

MULATSÁG.

A Kath Kör társas vacsorája. Az idei farsang mulatságai közül családias jellegben és fesztelenségben messze ki fog emelkedni a nagyváradai Kath. Kör társasvacsorája, amely 15-én lesz megtartva a »Pannónia« éttermében. Vacsora után tánc lesz, mely el fog tartani reggelig. A Kör pénztárnokánál, Kelemen Kálmánna már eddig is igen nagyszámú előjegyzés történt, amely már így is a legtöbb siker árnyékát veti előre. Akik még résztvenni akarnak a társasvacsorán, szándéukat Kelemen Kálmán pénztárnok urnál, vagy a Kör szolgájánál jelentsék be, hogy a rendezőség a szükséges adminisztratív teendőket idejében ne teghesse. Hangsúlyozzuk, hogy a rendezőség céljával tüzte ki, hogy a mulatság minél fesztelenebb és családiasabb jellegű legyen.

A jogászbál. A nagyváradai jogásztársaság bálja, amely oly fényesnek, oly pompásnak ígérkezik, hogy Nagyvárad bál krónikájában alig lehet majd pártját találni, nem február 22-én, hanem február 18-án lesz. A jogásztársaság már most megkezdte a bál előkészítését. Nagyvárad társadalmi előkelőségei már szinte kivétel nélkül biztosították a megjelenésüket s már eddig többen elfogadták a bál védnökséget.

Korcsolya

különlegességek

:: kizárólag ::

Tarsoly és Risztónál

Rákóczi-ut.

Ne vásároljon

addig mellfűzöt, haskötöt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

IRODALOM.

A **Katholikus Hittérjesztés Lapjai** februári füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: Szent Ferenc-rendi missiók ismertetése. (Folytatás.) — A pápák között. — Kína szívében. — A kapucinusok Abbessiniában. — A kath. hittérjesztés műve 1910-ben. — Missiói tudósítások. **Előindia:** Hogyan véiekedik egy protestáns póp az indiai kath. missiókról. — Algír: Bérnálás a kabylók között. — Japán: Nagy vízáradás Japánban. — Szigettenger: Meglepető megtérések a Fidzsi szigeteken. Kegyes adományok. **Képek:** Uj-Guinea: A hit hirdetőik által készített hid. — Uj Guinea: Lakodalmi ajándékot vivő pápuák. — Uj-Guinea: A hit hirdetőik lakása. — Uj-Guinea: Egy pápu falu utcája. — Balkán félsziget: Szaloniki városa. — Kína: Kytseu hit hirdetői a benszülöttek és az idegenek előkelőivel. — Abessinia: Jarosseau, Gallas föld apostoli vikariususa. — Perzsia: Lesné, apostoli delegatus.

Igazságszolgáltatás.

§ **A gáborjáni ügy.** Tegnap végre befejezték a tanúhallgatásokat. A bíróság most már az esküdtökhöz intézendő kérdéseket szövegezi meg, ami igen nagy munka, mert 24 vádlott van és így mintegy 260 kérdésnek a megszövegezéséről van szó. A szövegezés munkája ezért eltart körülbelül 2-3 napig. Vádbeszéde hétfőn, vagy legjobb esetben vasárnap kerül sor Az ügyesség vádját **Vattay József** kir. ügyész fogja előterjeszteni. A vádbeszédek szintén igénybe vesznek 2-3 napot, úgy, hogy ítélet valószínűleg csak jövő héten csütörtökön lesz.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserepkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árúsíthatom.

Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerőlevél, valamint a nagyszámú helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetnek. Kezsmarszky-haskötők mérték után készítettetnek.

NYILTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

Miniszterek a király előtt.

Budapest, febr. 9.

(Saj. tud.) Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délután 3 órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszterelnök a folyó államügyekről s a parlamenti helyzetről referált a felségnek. Khuen a kihallgatás után a kabinetirodába ment, hol hosszabb ideig tárgyalt a főnökkel.

Aerenthal-Lexa Lajos közös külügyminiszter ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás másfél óra hosszáig tartott.

A delegáció teljes ülése.

Budapest, febr. 9.

A delegáció folyó hó 17-én és 18-án délután 5 órakor teljes üléseket tart. Február 14-én délután a delegáció négy albizottsága fog együttes ülést tartani, melyen Bosznia és Hercegovina költségvetését fogják letárgyalni.

Udvari ebéd.

Budapest, febr. 9.

(Saját tud.) Ófelsége a király budapesti tartózkodása alatt udvari ebédet ad, melyre kizárólag csak katonákat és a minisztereket hívják meg.

A katonai bünvádi perrendtartás tárgyalása.

Budapest, febr. 9.

(Saját tud.) A jövő hét folyamán az osztrák delegáció tárgyalásaira úgy a közös, mint az osztrák miniszterek Budapestre érkeznek s a hét végén közös miniszteri értekezlet lesz, melyen az új katonai bünvádi perrendtartást föltétlenül letárgyalják.

A közös miniszteri értekezleten részt fog venni lovag Glohenburger osztrák igazságügyminiszter is.

A házelnök meggyógyult.

Budapest, február 9.

(Saját tud.) Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, ki hosszabb ideig súlyos beteg volt, betegségeből fölépült s ma a Ház ülésén is megjelent. Az elnököt, — akit nagyon megviselt a betegség, — a képviselők lelkesen üdvözölték.

Lemondott delegátus.

Budapest, febr. 9.

(Saj. tud.) A főrendiház ma tartott ülésén elhatározta, hogy átiratot intéz a delegáció elnökéhez, hogy a herceg Windisch-Grätz delegátus helyébe, ki tagságáról lemondott, a sorrendben legközelebb eső póttagot hívják be.

Tüz Nagyszalontán.

Nagyszalonta, febr. 9.

(Saj. tud.) Lévy József nagykereskedő raktárában ma este 8 órakor tűz ütött ki. A tüzet már csak akkor vették észre, mikor már az egész raktár lángban állott. A tűzoltóság kivonult, de csak nagy nehezen tudták megközelíteni az égő raktárt, mert a hőség és füst oly nagy volt, hogy a tűzoltók elkábultak. Kilenc órakor a tűz még tart és félni lehet tőle, hogy tovább fog terjedni. A tűz keletkezésének okát a megindított vizsgálat van hivatva kideríteni.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A keresk. és iparkamarai székházban

egy souterraine helyiség

∴ a folyó 1911. évi

május hó elsejétől kiadó.

Nagyvárad Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság

Szent László-tér, Zöldfa-utca sarok,

Moskovits-palota 1. em. Telefon 926.

Elfogad betéteket könyvecskékre legmagasabb kamattal mellett (tőkekamatadót a társaság fizeti)

Leszámitol váltókat, utalványokat és kisorsolt értékeket legelőnyösebben.

Hitelt nyújt folyószámlára értékpapír s egyéb fedezet mellett.

Folyósít s kieszközöl törlesztéses jelzalog kölcsönöket 15—50 évi időtartamra lebonyolít parcellázásokat. Foglalkozik ezenkívül minden itt fel nem sorolt takarékpénztári és banküzlettel.

Financiroz különösen ipar és kereskedelmi vállalatokat s ezekhez társul szegődik; úgy saját számlára valamint bizományi uton, vesz és elad különféle árut s elfogad mindennemű megbízást kereskedelmi és ipari ügyletekre.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.
— közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát
nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-
milyen e szakmába vágó
:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetek-
ből reverendát és cimadát. ::

Egyenruhákat bármilyen fegyver-
nemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb
árban valódi angol szövet-
tekből készítek.

Levelezőlapra meghívásra helyben és
vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáéit

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:: utólérhetetlen. ::

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz,
hasogatás, rheuma-szaggatás
:: ellen. ::

Este a fájdalmas testrészt be-
:: dörzsölendő. ::

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendégios, a
„NEMZETI“
szálloda, vendégios és kávéház bérloje.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fény-
képek és z-lámpák ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

írlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön-
céla épített nagy

← csillár-raktárunkat →
megtakintásra ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10órától 12 óráig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakítá-
sát, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat